

การจัดหมวดบัญชี

รายการบัญชีจัดแบ่งตามลักษณะได้เป็น 5 หมวด ดังนี้

1. **สินทรัพย์ (Assets)** หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในการควบคุมของกิจการ อาจจะมีตัวตน หรือไม่มีตัวตนก็ได้ และสามารถวัดมูลค่าเป็นเงินได้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

1.1 **สินทรัพย์หมุนเวียน** หมายถึง ทรัพย์สินที่อาจขายหรือแปลงสภาพเป็นเงินสด หรือให้ใช้หมดภายใน 12 เดือนนับจากวันสิ้นงวดบัญชี จะเรียงลำดับตามสภาพคล่อง โดยที่รายการใดที่มีสภาพใกล้เคียงกับเงินสด หรือสามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้เร็วจะแสดงได้เป็นลำดับก่อน

ตัวอย่างสินทรัพย์หมุนเวียน ได้แก่

เงินสด (Cash on hand) เป็นเงินสดในมือที่กิจการมีอยู่ เช่นธนบัตร และเหรียญกษาปณ์ รวมทั้งเงินสดย่อย ธนาณัติ ตัวแลกเงินไปรษณีย์

เงินฝากธนาคาร (Cash at banks) เป็นเงินสดที่กิจการนำไปฝากไว้ที่ธนาคาร ได้แก่เงินฝากธนาคารกระแสรายวันและออมทรัพย์ ทั้งนี้ไม่รวมเงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลา

ลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable) คือ เงินที่ลูกค้านำมาชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการที่กิจการได้ขายหรือให้บริการตามปกติ

ตัวเงินรับ (Note Receivable) เป็นสัญญาที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรโดยปราศจากเงื่อนไขที่บุคคลอื่นรับจะชำระเงินจำนวนหนึ่งให้แก่กิจการภายในเวลาที่กำหนดไว้

สินค้าคงเหลือ (Inventory) ประกอบด้วย สินค้าสำเร็จรูป สินค้าระหว่างผลิต วัตถุดิบ หรือชิ้นส่วนที่ใช้ในการผลิตเพื่อขายสินค้าตามปกติ

วัสดุสิ้นเปลือง (Supplies) เป็นวัสดุที่ใช้ในสำนักงาน ซึ่งใช้แล้วหมดไปในระยะเวลาสั้น จะถือเป็นสินทรัพย์จนกว่าจะถูกใช้ไปจะถือเป็นค่าใช้จ่าย

รายได้ค้างรับ (Accrued Revenue) รายได้อื่นๆ ของกิจการที่เกิดขึ้นแล้วแต่กิจการยังไม่ได้รับชำระเงิน ในวันสิ้นงวด เช่น ค่าเช่าค้างรับ ดอกเบี้ยค้างรับ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expenses) ค่าใช้จ่ายที่กิจการจ่ายไปก่อนสำหรับสินทรัพย์หรือบริการที่จะได้รับประโยชน์ในอนาคต เช่น ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า เป็นต้น

1.2 **สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน** หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตน สินทรัพย์ไม่มีตัวตนและสินทรัพย์อื่นที่กิจการมีการถือสินทรัพย์ ไว้เกินกว่า 1 รอบระยะเวลาบัญชี (12 เดือน) นับจากวัน สิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

ตัวอย่างสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ได้แก่

เงินลงทุนระยะยาว (Long-term Investments) กิจการลงทุนซื้อหุ้นทุนหรือหลักทรัพย์ประเภทหนี้หรือพันธบัตรของกิจการอื่น โดยมีระยะเวลาลงทุนเกินกว่า 1 ปี เช่น เงินลงทุนในบริษัทย่อย

เงินให้กู้ยืมระยะยาว (Long Term Loans) กิจการให้ผู้อื่นกู้ยืมเงิน โดยมีข้อตกลงที่จะเรียกชำระคืนเกินกว่า 1 ปี

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (Property Plant and Equipment) เป็นสินทรัพย์ที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน การผลิต การจำหน่าย กิจการได้มาจากการซื้อ หรือสร้างขึ้นเองก็ได้ สินทรัพย์ประเภทนี้จะแสดงด้วยราคาทุน หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม ยกเว้นที่ดิน จะแสดงด้วยราคาทุนหรือราคาที่ดินใหม่ โดยไม่คิดค่าเสื่อมราคา

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Intangible Assets) เป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่างหรือตัวตน กิจการมีอยู่และวัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ โดยมีหลักฐานแสดงไว้อย่างชัดเจน เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า

2. หนี้สิน (Liabilities) หมายถึง ภาระผูกพันที่กิจการมีต่อบุคคลภายนอกอาจเกิดจากการซื้อสินค้า หรือการกู้ยืมจะต้องชำระคืนด้วยสินทรัพย์ หรือบริการ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 หนี้สินหมุนเวียน หมายถึง หนี้สินที่มีระยะเวลาการชำระคืนภายใน 1 ปี ด้วยสินทรัพย์หมุนเวียน หรือก่อหนี้สินหมุนเวียนอื่นขึ้นมาใหม่

ตัวอย่างหนี้สินหมุนเวียน ได้แก่

เจ้าหนี้การค้า (Accounts Payable) เงินที่กิจการค้างชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการที่ซื้อมาเพื่อขายหรือ เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือให้บริการตามปกติ

ตั๋วเงินจ่าย (Note Payable) คือสัญญาที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยปราศจากเงื่อนไขที่กิจการได้รับรองไว้ต่อบุคคลอื่นว่าจะชำระเงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลนั้นภายในเวลาที่กำหนด อาจเป็นตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน

รายได้รับล่วงหน้า (Unearned Revenue) เป็นหนี้สินที่เกิดจากการที่กิจการรับเงินไว้ล่วงหน้าสำหรับค่าสินค้าหรือค่าบริการ เกิดเป็นภาระผูกพันที่จะต้องส่งมอบสินค้าหรือบริการ

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expenses) คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้วในงวดบัญชีนี้ แต่กิจการยังมิได้จ่ายเงิน เช่น ค่าแรงงานค้างจ่าย ดอกเบี้ยค้างจ่าย เป็นต้น

2.2 หนี้สินไม่หมุนเวียน หมายถึง หนี้สินที่มีระยะเวลาการชำระเงินเกินกว่า 1 ปี หรือรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติ

ตัวอย่างหนี้สินไม่หมุนเวียน ได้แก่

เงินกู้ระยะยาว (Long-term Debt) เกิดจากการกู้เงินจากธนาคารหรือสถาบันการเงิน โดยมีสัญญาการชำระเงินนานกว่า 1 ปี

หุ้นกู้ (Bonds Payable) กิจการจะแบ่งจำนวนเงินที่ต้องการกู้ยืมออกเป็นหุ้นโดยแต่ละหุ้นจะมีราคาเท่ากัน กิจการจะเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง ผู้ถือหุ้นกู้จะมีฐานะเป็นเจ้าของหนี้ของกิจการ และกิจการจะต้องจ่ายดอกเบี้ยตามที่ตกลงกันไว้

3. ส่วนทุน (Owner's Equity) แตกต่างกันไปตามรูปแบบของหน่วยธุรกิจ ดังนี้

3.1 **กิจการเจ้าของคนเดียว** เงินสดหรือสินทรัพย์อื่นที่เจ้าของกิจการนำมาลงทุนบวกกับผลกำไรที่เกิดขึ้น และหักด้วยการถอนทุน และผลขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ

3.2 **ห้างหุ้นส่วน** เรียกว่า ส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน จะแสดงตามส่วนทุนของผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคน ประกอบด้วย เงินสดหรือสินทรัพย์อื่นที่ผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคนนำมาลงทุนบวกผลกำไรสะสมที่ยังไม่ได้แบ่ง ซึ่งเกิดจากการประกอบธุรกิจ แต่ถ่ากรณีเกิดผลขาดทุนสะสมที่ยังไม่ได้แบ่งจะนำมาหักออก

3.3 **บริษัทจำกัด** เรียกว่า "ส่วนของผู้ถือหุ้น" ประกอบด้วย ทุนหุ้นสามัญ ทุนหุ้นบุริมสิทธิ ส่วนเกินมูลค่าหุ้น กำไร(ขาดทุน) สะสมส่วนที่จัดสรรและยังไม่ได้จัดสรร

4. **รายได้ (Revenues)** หมายถึง จำนวนเงินสด ลูกหนี้ หรือผลตอบแทนที่กิจการได้รับมาจากการประกอบธุรกิจเป็นรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายใดๆ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 **รายได้โดยตรง** หมายถึง รายได้ที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการค้า มีดังนี้

การขายสินค้า รายได้หลัก คือ รายได้จากการขาย

การให้บริการ รายได้หลัก คือ รายได้จากการบริการ

4.2 **รายได้อื่น** หมายถึง รายได้ที่มีได้เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการค้าโดยปกติ เช่น ดอกเบี้ยรับ เงินปันผลรับ กำไรจากการขายสินทรัพย์ถาวร เป็นต้น

5. **ค่าใช้จ่าย (Expense)** หมายถึง จำนวนเงินหรือสินทรัพย์ที่จ่ายไป เพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการดำเนินงาน ได้แก่ ต้นทุนของสินค้าและบริการ ส่วนที่หักออกจากรายได้ในรอบระยะเวลาการดำเนินงานปกติของกิจการและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

5.1 **ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน** หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ แบ่งเป็น

ค่าใช้จ่ายในการขาย หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากกิจกรรมการขายสินค้าหรือบริการ เช่น ค่าโฆษณา ค่าขนส่งสินค้าออก เงินเดือนพนักงานขาย ฯลฯ

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดจากการบริหารของกิจการ เช่น ค่าเช่าอาคารสำนักงาน ค่าสาธารณูปโภค เงินเดือนพนักงานฝ่ายบริหาร ฯลฯ

5.2 **ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ** หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ เช่น ดอกเบี้ยจ่าย ฯลฯ